Bertil Vallien om Ulricas död – och nya kärleken

Den världsberömde glaskonstnären Bertil Vallien, 84, började jobba mer för att inte gå under.

Men minnet av när hustrun Ulrica Hydman Vallien plötsligt dog i hans armar tvingas han bära med sig livet ut.

– Nu tycker jag ändå att jag hittat en väg framåt. Jag har funnit kärleken igen, säger han.

Bertil Vallien.
Foto: PELLE T NILSSON / SPA SPA | SWEDISH PRESS AGENCY

Bertil Vallien med hustrun Ulrica Hydman Vallien, som avled hastigt 2018.
Foto: BIRGER LILLO / TT / BIRGER LILLO TT NYHETSBYRÅN

Bertil Vallien om Ulricas död – och nya kärleken

Bertil Vallien är en av Sveriges mest berömda formgivare och känd för sitt konstnärskap över hela världen.

Glaskonstnärens arbete i den småländska glashyttan har pågått oavbrutet i nästan 60 år. Efter sig har han lämnat kända bruksföremål som servisglasen Château och Oktav och skapat mäktig glaskonst i form av de kända båtarna och huvudena.

2021 ställde Bertil Vallien ut sin konst i Sollidens slottsspark på Öland. Foto: PELLE T NILSSON / SPA SPA | SWEDISH PRESS AGENCY

Bertil Vallien har gjort många sandgjutna båtar med inneslutna figurer. Båtarna kan vara allt från någon decimeter till meterlånga konstverk.

Bertil Valliens många ansikten är kända av en stor publik. Foto: OKÄND

Men onsdagen den 21 mars 2018 är ett datum Bertil Vallien helst av allt vill glömma.

Han och hustrun Ulrica Hydman Vallien, också känd konstnär, skulle gå på en föreläsning om Åfors glasbruk i Folkets Hus när Ulrica plötsligt föll ihop i badrummet.

– Hon stod och målade läpparna framför spegeln. Det var en massiv hjärtattack och hon dog i mina armar. Det var en fullständig chock, säger Bertil Vallien.

Han säger att bilderna fyra år senare vägrar släppa från näthinnan.

– Jag och Ulrica träffades redan under studietiden på Konstfack i början på 60-talet. Hon var en underbar människa med sin obarmhärtiga rättframhet. Vi var varandras kontraster, Ulrica suddade aldrig, hon var så himla direkt. Samtidigt spred hon en otrolig glädje och livslust, säger Bertil Vallien.

Följdes åt

Paret följdes åt, först till USA och sedan till Åfors glasbruk i **Småland** 1963.

– Vi levde och arbetade nära varandra genom livet. Vi kritiserade varandras arbeten. Vi var väldigt tajta, säger Bertil Vallien.

När livskamraten plötsligt rycktes ifrån honom drabbades han själv av svår sjukdom.

– Troligen som ren chock. Jag kunde inte stå upp och var helt borta i en månad. Jag fick i princip lära mig gå igen.

Här pågår arbetet för utsmyckningen till Växjö domkyrka.
Foto: TORBJÖRN ANDERSSON

Bertil Vallien säger att räddningen blev jobbet i glashyttan i Kosta.

– Att ha något att göra och att det fanns omtänksamma personer nära mig räddade nog livet på mig.

Samtidigt blev jobbet så intensivt att kollegerna stundtals fick tvinga hem honom av rädsla för att han skulle bli sjuk på nytt för at han jobbade för mycket.

I dag har livet ändå återgått till det mer normala.

– Jag mår bra och är tillfreds med tillvaron.

Kan man inte pensionera sig som glaskonstnär?

– Det kan man säkert. Men jag vet inte vad jag skulle ägna mig åt då, säger han.

Bertil Vallien fortsätter därför att jobba intensivt. Han är på glasbruket i Kosta så gott som dagligen och sitter regelmässigt i sin ritateljé hemma och skissar på nya utmaningar.

Just nu har han levererat en stor väggrelief i glas till ett museum i Detroit, USA, som eventuellt senare ska vidare till ett museum i Costa Rica.

Kung Carl Gustaf och drottning Silvia i samtal med Bertil Vallien på Solliden slottspark på Öland. Foto: PELLE T NILSSON / SPA SPA | SWEDISH PRESS AGENCY

Bertil Vallien med hustrun Ulrica Hydman Vallien. Foto:JORMA VALKONEN / IBL

Verket heter passande nog ”Peace and freedom”, är åtta kvadratmeter stort och tog ett år att färdigställa. Priset för konstverket var över tre miljoner svenska kronor.

I början av juni ställer Bertil Vallien för första gången ut sin glaskonst på ett galleri i München. En utställning i franska Arles är också på gång i sommar.

Privat försöker Bertil Vallien unna sig daglig träning för att hålla kroppen i trim.

– Jag gör morgongympa med armhävningar. Sedan kör jag yogaövningar och cyklar långa sträckor 1–2 timmar flera dagar i veckan. Efteråt brukar jag doppa mig i den stora dammen jag har utanför tomten. Det är roligt att leva och att utmana ålderdomen, säger han.

Gillar servisglasen

I 49 år verkade Bertil Vallien på Åfors glasbruk i Småland.

– Ska jag välja vad som känts mest betydelsefullt genom åren säger jag utan att tveka servisglaset. Det är det som gör att bruket fungerar och att de anställda har kvar jobben.

År 2012 knackade ändå New Wave-ägaren Torsten Jansson på dörren. Han hade tagit över de då krisande svenska glasbruken och informerade om att Åfors skulle stänga. Bertil Vallien tvingades flytta över till Kosta.

– Då var jag riktigt sur på Torsten Jansson. I dag vill jag ge honom en eloge för vad han åstadkommit. Då fanns 40 anställda på Kosta Orrefors. I dag är vi tvåhundra, säger Bertil Vallien.

Ulrica Hydman Valliens verk. Foto: STOCKHOLMS AUKTIONSVERK

Ulrica Hydman Vallien med ett av sina många konstverk.
Foto: LEIF R JANSSON / TT / TT NYHETSBYRÅN

Han har själv på ålderns höst vidgat sitt konstnärskap och bland annat tagit upp skissandet för en serie porträtt under samlingsnamnet ”I see you”.

Han ger också ut en egen bok om det svenska konstglaset 15 år tillbaka i tiden. En bok med mycket bilder, enligt honom själv. (ATLAS)

– Men det ska inte upplevas som ett konsthistoriskt statement. Boken är mer tänkt som ett konstverk i sig, betonar Bertil Vallien.

Smålänningen Björn Boode har dessutom på egen hand skrivit en bok på 400 sidor som omfattar Bertil Valliens alla verk. Boken illustreras med 700 bilder.

– Björn är som ett levande lexikon. Han kan mer om mina föremål än jag själv, säger Bertil Vallien.

I glashyttan ser han i dag bruksglaset försvinna mer och mer ur produktionen, till förmån för det mer avancerade konstglaset.

”Träffas på helgerna”

Privat avslöjar Bertil Vallien att han funnit kärleken igen.

– Det är en underbar kvinna, vi träffas mest på helgerna och har det trevligt ihop. Hon är 65 år och har ett sommarställe i närheten där jag bor. Jag har känt henne i 15 år och hon kände även Ulrica. Det är en mycket varm och omtänksam person.

Bertil Vallien är född i Stockholm och har också en lägenhet där sedan 20 år tillbaka.

– Men jag längtar alltid tillbaka till Småland, det är ett privilegium att bo här. Här har jag min ateljé och här ser jag både rävar och älgar genom fönstren.

Bertil Vallien

Namn: Bertil Vallien

Ålder: 84

Känd för: En av världens främsta glaskonstnärer. Han har framför allt blivit känd för att gjuta glasmassan i sand, sandgjutning.

Finns representerad: På många museer runt om i världen. I Sverige bland annat på Nationalmuseum i Stockholm, Kalmar konstmuseum, Röhsska museet. Vallien har liksom hustrun Ulrica Hydman Vallien även stora permanenta utställningar på Vida museum på Öland.

Extra kuriosa: Den klassiska baskern har blivit något av ett signum för Bertil Vallien. ”Jag blev tidigt kal på hjässan och började använda mössor redan på 60-talet”. När ett altarskåp skulle invigas i Växjö domkyrka 2002 tänkte han dock skippa baskern av respekt för det andliga kyrkorummet. ”Men jag tog på den igen när Ulrica sa att jag såg ut som en gammal gubbe”.

En annan gång blev han utslängd från en restaurang i Helsingborg för att han vägrade ta av huvudbonaden. Först i efterhand insåg personalen vilken känd person de avvisat.